

<i>Rodzaj dokumentu:</i>	Sprawozdanie za rok 2024
<i>Egzamin:</i>	Egzamin maturalny
<i>Przedmiot:</i>	Język włoski
<i>Poziom:</i>	Poziom podstawowy Poziom rozszerzony Poziom dwujęzyczny
<i>Termin egzaminu:</i>	9 maja 2024 r. – poziom podstawowy 23 maja 2024 r. – poziom rozszerzony; poziom dwujęzyczny
<i>Data publikacji dokumentu:</i>	20 września 2024 r.

Język włoski

Poziom podstawowy

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka włoskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka włoskiego na poziomie podstawowym składał się z 38 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, prawda/fałsz, zadań na dobieranie), 10 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi oraz 1 zadania otwartego rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (15 zadań zamkniętych), rozumienia tekstów pisanych (16 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), znajomości środków językowych (7 zadań zamkniętych i 6 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD lub pliku mp3, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz 1 zadanie sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte i otwarte oraz 12 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 1. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		9
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	8
	z techników	1
	z branżowych szkół II stopnia	–
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	2
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	3
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	4
	ze szkół publicznych	7
	ze szkół niepublicznych	2
	kobiety	7
	mężczyźni	2
	bez dysleksji rozwojowej	9
	z dysleksją rozwojową	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

TABELA 2. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
	obywatele Ukrainy ^{2,3}	0
Ogółem	0	

3. Przebieg egzaminu

TABELA 3. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu		9 maja 2024 r.	
Czas trwania egzaminu		120 minut	
Liczba szkół		9	
Liczba zespołów egzaminatorów*		0	
Liczba egzaminatorów*		0	
Liczba obserwatorów ⁴ (§ 8 ust. 1)		0	
Liczba unieważnień ⁵	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁵ (art. 44zzz)		0	

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego, rozszerzonego i dwujęzycznego) łącznie.

² Dz.U. z 2024 r. poz.167, z późn. zm.

³ Zdający – obywatele Ukrainy przystąpili do egzaminu maturalnego na podstawie § 3b ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2094).

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 302).

⁵ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 4. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)	Odsetek sukcesów**
ogółem	9	–	–	–	–	–	–	–
w tym:								
z liceów ogólnokształcących	8	–	–	–	–	–	–	–
z techników	1	–	–	–	–	–	–	–
z branżowych szkół II stopnia	0	–	–	–	–	–	–	–
z Ukrainy	0	–	–	–	–	–	–	–
bez dysleksji rozwojowej	9	–	–	–	–	–	–	–
z dysleksją rozwojową	0	–	–	–	–	–	–	–

* Dane dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

** Dane dotyczą tegorocznych absolwentów, którzy przystąpili do wszystkich egzaminów obowiązkowych.

Poziom rozszerzony

1. Opis arkusza

W roku szkolnym 2023/2024 egzamin maturalny z języka włoskiego został przeprowadzony na podstawie wymagań egzaminacyjnych określonych w rozporządzeniu Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r.¹

Arkusz egzaminacyjny z języka włoskiego na poziomie rozszerzonym składał się z 31 zadań zamkniętych różnego rodzaju (wyboru wielokrotnego, zadań na dobieranie) oraz 17 zadań otwartych, w tym 16 krótkiej i 1 rozszerzonej odpowiedzi. Zadania sprawdzały wiadomości oraz umiejętności w czterech obszarach: rozumienia ze słuchu (11 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), rozumienia tekstów pisanych (14 zadań zamkniętych i 4 zadania otwarte krótkiej odpowiedzi), znajomości środków językowych (6 zadań zamkniętych i 8 zadań otwartych krótkiej odpowiedzi) oraz tworzenia wypowiedzi pisemnej (1 zadanie otwarte rozszerzonej odpowiedzi). Zadania sprawdzające rozumienie ze słuchu były oparte na nagranych tekstach, odtworzonych podczas egzaminu z płyty CD lub pliku mp3, natomiast zadania sprawdzające rozumienie tekstów pisanych oraz 2 zadania sprawdzające znajomość środków językowych były oparte na tekstach autentycznych lub w minimalnym stopniu adaptowanych zamieszczonych w arkuszu egzaminacyjnym. Za rozwiązanie wszystkich zadań zdający mógł otrzymać 60 punktów (1 punkt za każde zadanie zamknięte lub otwarte w obszarach rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych i znajomości środków językowych oraz 13 punktów za wypowiedź pisemną).

2. Dane dotyczące populacji zdających

TABELA 6. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym*

Liczba zdających		20
Zdający rozwiązujący zadania w arkuszu standardowym	z liceów ogólnokształcących	17
	z techników	3
	z branżowych szkół II stopnia	0
	ze szkół na wsi	0
	ze szkół w miastach do 20 tys. mieszkańców	4
	ze szkół w miastach od 20 tys. do 100 tys. mieszkańców	8
	ze szkół w miastach powyżej 100 tys. mieszkańców	8
	ze szkół publicznych	18
	ze szkół niepublicznych	2
	kobiety	15
	mężczyźni	5
	obywatele Ukrainy ^{2,3}	0

* Dane w tabeli dotyczą wszystkich tegorocznych absolwentów.

¹ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 10 czerwca 2022 r. w sprawie wymagań egzaminacyjnych dla egzaminu maturalnego przeprowadzanego w roku szkolnym 2022/2023 i 2023/2024 (Dz.U. poz. 1246).

² Dz.U. z 2024 r. poz.167, z późn. zm.

³ Zdający – obywatele Ukrainy przystąpili do egzaminu maturalnego na podstawie § 3b ust. 1 rozporządzenia Ministra Edukacji i Nauki z dnia 21 marca 2022 r. w sprawie organizacji kształcenia, wychowania i opieki dzieci i młodzieży będących obywatelami Ukrainy (Dz.U. z 2023 r. poz. 2094).

TABELA 7. Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych

Zdający rozwiązujący zadania w arkuszach dostosowanych	z autyzmem, w tym z zespołem Aspergera	0
	słabowidzący	0
	niewidomi	0
	słabosłyszący	0
	niesłyszący	0
	z niepełnosprawnością ruchową spowodowaną mózgowym porażeniem dziecięcym	0
	z zaburzeniem widzenia barw	0
Ogółem	0	

3. Przebieg egzaminu

TABELA 8. Informacje dotyczące przebiegu egzaminu

Termin egzaminu	23 maja 2024 r.		
Czas trwania egzaminu	150 minut		
Liczba szkół	17		
Liczba zespołów egzaminatorów*	0		
Liczba egzaminatorów*	0		
Liczba obserwatorów ⁴ (§ 8 ust. 1)	0		
Liczba unieważnień ⁵	w przypadku:		
	art. 44zzv pkt 1	stwierdzenia niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzv pkt 2	wniesienia lub korzystania przez zdającego w sali egzaminacyjnej z urządzenia telekomunikacyjnego	0
	art. 44zzv pkt 3	zakłócenia przez zdającego prawidłowego przebiegu części egzaminu w sposób utrudniający pracę pozostałym zdającym	0
	art. 44zzw ust. 1	stwierdzenia podczas sprawdzania pracy niesamodzielnego rozwiązywania zadań przez zdającego	0
	art. 44zzy ust. 7	stwierdzenia naruszenia przepisów dotyczących przeprowadzenia egzaminu	0
	art. 44zzy ust. 10	niemożności ustalenia wyniku (np. zaginięcie karty odpowiedzi)	0
Liczba wglądów ⁵ (art. 44zzz)	0		

* Dane dotyczą wszystkich poziomów egzaminu (podstawowego, rozszerzonego i dwujęzycznego) łącznie.

⁴ Rozporządzenie Ministra Edukacji i Nauki z dnia 1 sierpnia 2022 r. w sprawie egzaminu maturalnego (Dz.U. z 2024 r. poz. 302).

⁵ Ustawa z dnia 7 września 1991 r. o systemie oświaty (Dz.U. z 2024 r. poz. 750, z późn. zm.).

4. Podstawowe dane statystyczne

Wyniki zdających

TABELA 9. Wyniki zdających – parametry statystyczne*

Zdający	Liczba zdających	Minimum (%)	Maksimum (%)	Mediana (%)	Modalna (%)	Średnia (%)	Odchylenie standardowe (%)
ogółem	20	–	–	–	–	–	–
w tym:							
z liceów ogólnokształcących	17	–	–	–	–	–	–
z techników	3	–	–	–	–	–	–
z branżowych szkół II stopnia	0	–	–	–	–	–	–

* Dane dotyczą tegorocznych absolwentów. Parametry statystyczne są podane dla grup liczących 30 lub więcej zdających.

** Istnieje wiele wartości modalnych. Podano wartość najmniejszą.

Komentarz

Poziom podstawowy

Średni wynik uzyskany przez maturzystów przystępujących do egzaminu z języka włoskiego na poziomie podstawowym wyniósł 74% punktów. Zdający osiągnęli najwyższy wynik w zadaniach sprawdzających rozumienie ze słuchu – 83%. Dobrze poradzili sobie również z zadaniami sprawdzającymi rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 78%). Niższy był wynik w obszarze tworzenia wypowiedzi pisemnej (średni wynik – 69%). Najniższe wyniki tegoroczni maturzyści uzyskali za zadania sprawdzające znajomość środków językowych (średni wynik – 63%).

W części arkusza sprawdzającej rozumienie ze słuchu zdający nie mieli większych trudności z rozwiązaniem zadań 1.1.–1.5. oraz 3.2. i 3.4., które sprawdzały umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 86%).

Zadanie 1. było dla tegorocznych maturzystów łatwe, średni wynik wyniósł 87% (od 83% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 1.3. do 93% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 1.2.).

Zadanie 1.3. okazało się nieco trudniejsze od pozostałych. Na podstawie wywiadu z pływaczką Federicą Pellegrini należało określić, czy zdanie *Secondo Federica, i genitori devono decidere quale sport praticherà il figlio.* jest zgodne z wysłuchanym tekstem, czy też nie. Poprawne rozwiązanie (odpowiedź *Falso*) wskazało 83% zdających. Zrozumieli oni, że zdaniem Federiki dzieci powinny samodzielnie wybrać sport, który je interesuje. Jednak część maturzystów uznała, że informacja o tym, że to rodzice powinni decydować, jaką dyscyplinę sportową mają uprawiać ich dzieci, jest prawdziwa. Być może osoby te oparły się wyłącznie na początkowym fragmencie wypowiedzi pływaczki: *Certo, il nuoto va benissimo, come gli altri sport.*, i nie zwróciły one uwagi na dalsze informacje o tym, że prawdziwą pasję mogą odkryć w sobie same dzieci, nie sugerując się opinią rodziców.

W tej części arkusza, spośród zadań sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji, największym wyzwaniem dla zdających okazało się zadanie 3.4., które wymagało określenia powodu, dla którego bohater tekstu, Fabrizio, stworzył oryginalną biblioteczkę w lodówce.

3.4. Fabrizio crea il bibliofrigo perché

- A. i suoi amici hanno avuto l'idea di creare una libreria.
- B. ha trovato un vecchio frigorifero lasciato per strada.
- C. gli abitanti del quartiere buttavano via i libri già letti.

Fragment transkrypcji:

Donna: Fabrizio, ci spieghi com'è nata l'idea del bibliofrigo?

Uomo: Il bibliofrigo è un semplice frigorifero con dei libri dentro. Si trova accanto alla fermata del tram e chi aspetta può scegliere un libro da leggere. Tutto è iniziato quando nel mio quartiere qualcuno ha buttato via un frigo. Quando l'ho visto, mi è venuta in mente l'idea di dare una nuova vita a questo oggetto vecchio. Così al suo interno ho messo dei libri che avevo già letto. Anche i miei amici hanno portato altri libri. Sullo sportello ho scritto: "Ecco un bibliofrigo. Aprilo e prendi un libro!" E così, quello che era semplicemente un oggetto inutile è diventato una libreria da strada.

Poprawną odpowiedź **B.** wskazało 79% zdających. W nagraniu Fabrizio opowiada o tym, jak któregoś dnia zauważył na swoim osiedlu starą, wyrzuconą przez kogoś lodówkę. Pomyślał wtedy, że można dać nowe życie takiemu bezużytecznemu przedmiotowi, i umieścić w środku kilka książek. Na drzwiczkach umieścił kartkę: „To jest bibliodówka. Otwórz i weź książkę!”. Poprawną odpowiedź zaznaczyli ci zdający, którzy zrozumieli zdania: *Tutto è iniziato quando nel mio quartiere qualcuno ha buttato via un frigo. Quando l'ho visto, mi è venuta in mente l'idea di dare una nuova vita a questo oggetto vecchio.* Atrakcyjny w tym zadaniu okazał się dystraktor C. Maturzyści, którzy zaznaczyli tę odpowiedź, prawdopodobnie skoncentrowali się wyłącznie na pojedynczych wyrazach bądź wyrażeniach, takich jak *il quartiere, buttare via, libri che avevo già letto*, które pojawiają się zarówno w nagraniu, jak i w dystraktorze, nie zwrócili jednak uwagi na kontekst, w jakim te wyrazy występują.

Za zadania sprawdzające umiejętność ogólnego rozumienia tekstu słuchanego (zadania 2.1.–2.5., 3.1., 3.3. oraz 3.5.) zdający uzyskali średnio 81% punktów.

Zadanie 2. było oparte na pięciu tekstach związanych z telefonami komórkowymi. Zdający nie mieli problemów z określeniem intencji nadawcy wypowiedzi w zadaniu 2.2. Słusznie stwierdzili, że narrator drugiego tekstu oferuje usługę naprawy telefonów. Maturzyści bez większych trudności określili kontekst wypowiedzi. Większość z nich uznała, że narratorką czwartej wypowiedzi jest właścicielka niewielkiego muzeum telefonów komórkowych. W tych dwóch zadaniach abiturienti uzyskali wysoki wynik 88% poprawnych odpowiedzi. Zadanie 2.5. sprawdzało umiejętność określania głównej myśli wypowiedzi. Maturzyści bez problemu stwierdzili, że tekst przedstawia zalety używania telefonów. Prawidłową odpowiedź **F.** wskazało 85% zdających.

Więcej trudności sprawiło tegorocznym maturzystom zadanie 2.1. Poprawną odpowiedź **E.** (*La persona che parla racconta una brutta avventura.*) wskazało 69% zdających. Narrator opowiada o wydarzeniu związanym ze znalezieniem telefonu. Ponieważ w aparacie nie było karty SIM, postanowił zachować go dla siebie. Jednak wkrótce w jego domu pojawiła się policja i zagroziła wystawieniem wysokiego mandatu za kradzież telefonu. Mężczyzna ostrzega innych przed podobną sytuacją. Aby stwierdzić, że narrator opowiada nieprzyjemną historię, która go spotkała, należało zwrócić uwagę na wyrażenia: *sono arrivati i carabinieri; rischio una multa di 300 euro; dicono che l'ho rubato.* Jednakże dla części zdających atrakcyjny okazał się dystraktor C. (*La persona che parla si rivolge a chi ha perso il telefonino.*). Prawdopodobnie rozwiązywali oni to zadanie jedynie w oparciu o początek wypowiedzi, którą narrator rozpoczyna słowami: *Quattro giorni fa, mentre passeggiavo in un*

parco, ho visto per terra un telefonino. Taka informacja niesłusznie skojarzyła im się z przypuszczeniem, że narrator zwraca się do kogoś, kto zgubił swój telefon.

Średni wynik w części arkusza sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych wyniósł 78%. Warto podkreślić, że za zadania zamknięte w tym obszarze zdający otrzymali średnio 84% punktów, natomiast średni wynik za zadania otwarte wyniósł 52%.

W zadaniach zamkniętych zdający uzyskali wyższe wyniki w zadaniach sprawdzających ogólne rozumienie tekstu. W zadaniach 4.1.–4.4., 5.1., 5.3. oraz 6.5. średni wynik wyniósł 86%. W zadaniach sprawdzających umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (zadania 5.2. oraz 6.1.–6.4.) średni wynik wyniósł 81%.

Maturzyści dobrze poradzili sobie z określaniem głównej myśli poszczególnych części tekstu. Średni wynik za zadanie 4. wyniósł 83%. Wyniki uzyskane w poszczególnych jednostkach były jednak zróżnicowane i wahały się od 79% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 4.1. do 90% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 4.4. Najwięcej problemów przysporzyło zdającym zadanie 4.1.

- A. UN TASSISTA DIVERTENTE
- B. IL RITARDO DEL TRAGHETTO
- C. L'ARRIVO DELL'ALTRA MACCHINA
- D. UN GUASTO INASPETTATO AL TAXI
- E. UNA BRUTTA SORPRESA AL PORTO
- F. UNA TRANQUILLA GITA IN CAMPAGNA

UNA VACANZA PIENA DI (DIS)AVVENTURE

4.1.	D
------	---

Io e le mie amiche eravamo in gita all'isola d'Elba. Alla fine della giornata dovevamo rientrare al porto per prendere il traghetto. Abbiamo chiamato il taxi e ci siamo salite. Dopo pochi chilometri il motore del taxi ha cominciato a emettere fumo. Il tassista si è fermato. Aveva paura di continuare il viaggio con noi, perciò ha chiamato un collega che doveva portarci al porto. Siamo scese dal taxi e il tassista è ripartito senza di noi per cercare un meccanico.

Z pierwszego fragmentu tekstu dowiadujemy się o końcowym etapie wycieczki, którą bohaterka opowiadania wraz z koleżankami odbywała po włoskiej wyspie Elbie. Dziewczyny chciały dojechać taksówką do portu, jednak auto niespodziewanie się zepsuło i kierowca, zamiast dowieźć pasażerki do celu, wysadził je w pół drogi, zadzwonił po innego taksówkarza i odjechał w poszukiwaniu warsztatu. Maturzyści, którzy właściwie zinterpretowali ten fragment tekstu, zaznaczyli prawidłową odpowiedź **D**. Jednak około 10% zdających wskazało odpowiedź C. Prawdopodobnie nie zwrócili oni uwagi na wyraz *altra*, który występuje w zadaniu, i w związku z tym nie zrozumieli, że zdanie C. odnosi się do innego samochodu niż taksówka, którą pierwotnie jechały turystki.

Zadanie 5., sprawdzające rozumienie tekstów pisanych, opierało się na czterech tekstach związanych z podróżowaniem pociągiem. Na ich podstawie zdający rozwiązywali 3 zadania zamknięte oraz 4 zadania otwarte.

Maturzyści osiągnęli wysokie wyniki w zadaniach zamkniętych (średni wynik – 89% poprawnych odpowiedzi). Zadanie 5.1. sprawdzało umiejętność określania głównej myśli tekstu, zadanie 5.3. – umiejętność określania intencji nadawcy/autora tekstu, natomiast zadanie 5.2. sprawdzało umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji.

Zadania otwarte przysporzyły zdającym więcej problemów. Wszystkie cztery jednostki sprawdzały umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji. Zdający mieli uzupełnić luki w podanych zdaniach zgodnie z treścią tekstów A–D. Najłatwiejsze okazało się zadanie 5.6. (67% poprawnych odpowiedzi). W odpowiedzi zdającego musiała pojawić się informacja z tekstu **D.**, wskazująca na konduktora jako osobę, która pomogła kobiecie okradzonej na dworcu. Dwie trzecie maturzystów odnalazło brakującą informację (*Per fortuna è subito arrivato un controllore, ha chiamato la polizia e ha tranquillizzato la signora.*) i odpowiednio uzupełniło lukę 5.6. (**5.6.** *Un controllore ha aiutato una donna alla stazione.*).

Znacznie trudniejsze okazało się uzupełnienie luk 5.5. oraz 5.7. Poprawnych odpowiedzi udzieliła mniej niż połowa maturzystów.

W pierwszej kolejności przyjrzyjmy się luce 5.5. Z jej uzupełnieniem poradziło sobie 43% zdających.

Tekst A

AL BINARIO

La stazione era molto vicina alla casa di Emma, e lei c'era andata con i suoi genitori a piedi, come facevano sempre quando qualcuno partiva. Questa volta andava via un suo cugino, che doveva fare un lungo viaggio e lasciare sola la giovane moglie per qualche settimana.

Cugini, cugine e zii erano arrivati un po' tardi e tutti hanno cominciato ad abbracciarsi. Tra l'acquisto dei biglietti, il rumore degli altoparlanti e la consegna di borse e bagagli l'atmosfera era nervosa, anche a causa del grido aggressivo del conduttore:

- Fate presto, signori, il treno parte!

I parenti erano affollati davanti ad un vagone di prima classe, guardando il cugino. Emma e gli altri familiari sorridevano al viaggiatore. Solo la moglie non poteva sorridere. Era salita nel vagone per dare l'ultimo bacio al marito. Cugini e cugine guardavano per terra, mentre la voce del conduttore ripeteva per la ventesima volta con il suo tono violento:

- Presto, signori, presto, si parte!

La moglie è scesa, il finestrino è stato chiuso brutalmente, ma lei continuava a ripetere al marito:

- Addio, addio Paolo, ritorna presto... Ricordati di scrivermi ogni giorno!

Fragment zadania

5.5. Emma è andata alla stazione per salutare un suo cugino.

W tekście autor przedstawia scenę, w której bohaterka opowiadanej historii, Emma, udaje się wraz z rodzicami na dworzec, by pożegnać wyjeżdżającego kuzyna. Aby prawidłowo uzupełnić lukę w zdaniu 5.5., należało odnaleźć informację, w jakim celu Emma udała się na stację. Warto pamiętać, że zadanie otwarte daje możliwość uzupełnienia luki na wiele sposobów. W tym przypadku akceptowane były różne wyrażenia odnoszące się do pożegnania kuzyna, np. *salutare il cugino che partiva*, *accompagnare un membro della famiglia*, *dire arrivederci a suo cugino*. Powyższe przykłady pokazują, że zdający mógł użyć różnych czasowników, mógł też w różnorodny sposób określić osobę, która wyjeżdżała. Wielu maturzystów uzupełniało jednak swoją odpowiedź informacjami niezgodnymi z tekstem (np. *fare un lungo viaggio*; *salutare suo marito*) lub fragmentami niespójnymi z otoczeniem luki (np. *con i suoi genitori*).

Przyjrzyjmy się zadaniu 5.7., które poprawnie rozwiązało 44% zdających.

Tekst C

ATTENZIONE!

Il treno è il mezzo di trasporto più sicuro

Ma i tuoi comportamenti rischiosi possono creare situazioni di pericolo per te e per gli altri viaggiatori. Segui con attenzione le nostre indicazioni e potrai fare il viaggio nella massima tranquillità.

Non oltrepassare la linea gialla

È fondamentale rispettare la distanza di sicurezza dal bordo del marciapiede, facendo attenzione ai treni in movimento.

Non provare a salire o scendere con il treno in corsa

È vietato aprire le porte quando il treno si muove. Salire nel momento della chiusura delle porte è molto pericoloso, soprattutto quando hai bagagli pesanti o uno zaino in spalla. Scendere con il treno ancora in movimento può creare rischi molto seri per chi lo fa.

Ascolta i messaggi dell'altoparlante e dei conduttori

Facendo attenzione alle comunicazioni trasmesse dagli altoparlanti sarai sicuro di trovarti al binario giusto. Potrai anche verificare se il treno è in ritardo.

Fragment zadania

5.7. La persona che non ascolta le informazioni date dagli altoparlanti rischia di sbagliare binario.

Autor zaprezentowanego powyżej tekstu przedstawia reguły dotyczące bezpiecznego zachowania na dworcu. Wśród zasad wspomina między innymi o konieczności słuchania komunikatów nadawanych przez głośniki. Dzięki takim informacjom pasażerowie mogą mieć pewność, że znajdują się na właściwym peronie. Zrozumienie tego fragmentu tekstu pozwalało zdającym na poprawne uzupełnienie luki 5.7. Zdający musieli jednak zwrócić uwagę na konieczność przeformułowania wpisywanego fragmentu w taki sposób, by nie utracić sensu przekazywanej informacji. Użyta w zadaniu konstrukcja czasownikowa *rischiare di fare qc* wymagała zastosowania w luce antonimu przymiotnika *giusto* (jedna z poprawnych odpowiedzi to *trovarsi al binario sbagliato*), albo negatywnej formy czasownika *trovarsi* (np. *non trovarsi al binario giusto*).

Należy podkreślić, że uznawane były także takie odpowiedzi, w których zdający popełniali drobne błędy gramatyczne, o ile nie zakłócały one komunikacji, a odpowiedź była zgodna z tekstem, np. *non trovare binario giusto* czy *aspettare al binario sbaliato*. Jednak wielu maturzystów uzupełniło lukę w nieprawidłowy sposób. Udzielali oni odpowiedzi niełączących się logicznie z fragmentami tekstu otaczającymi lukę (*questa persona sbaglia binario; essere sicuro di trovarti al binario giusto*) lub popełniali błędy, które powodowały zaburzenie komunikacji (*trovare al binario giusto; non trovarsi al binario giusto*).

Tegoroczni maturzyści osiągnęli wysokie wyniki za zadania zamknięte 6.1.–6.4., które sprawdzały umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (średni wynik – 79%). Najłatwiejsze okazało się zadanie 6.2. 88% maturzystów nie miało problemu z wyszukaniem w tekście informacji o tym, że bohaterka tekstu woli jadać śniadanie w samotności. Skojarzyli oni fragment: *Mi piace il momento della colazione. È il pasto della tranquillità. Nessuna telefonata, nessun visitatore alla porta.* z wyrażeniem *La narratrice preferisce fare colazione da sola.* i poprawnie zaznaczyło odpowiedź **B**.

Więcej problemów przysporzyło zdającym zadanie 6.3., które prawidłowo rozwiązało 67% maturzystów. Zrozumieli oni, że Francesca i Vasco widują się codziennie w barze, w którym chłopak pracuje, a do którego narratorka wstępuje codziennie rano przed pracą na filiżankę kawy (odpowiedź **D**. – *Vasco e la narratrice si vedono ogni giorno.*). Część maturzystów zaznaczyła jednak odpowiedź **C**. (*Vasco e la narratrice si conoscono da poco tempo*). Być może zaznaczenie tego właśnie dystraktora wynikało z nieznamomości słownictwa użytego w tym fragmencie tekstu (*un amico d'infanzia, dai tempi dell'asilo*) bądź też z przeoczenia wyrazu *poco* występującego w zadaniu, bez którego zdanie *si conoscono da poco tempo* nabiera odwrotnego znaczenia.

Najwyższy wynik zdający osiągnęli w zadaniu 6.5., sprawdzającym umiejętność określania głównej myśli tekstu. Spośród czterech podanych propozycji maturzyści mieli wybrać odpowiedni tytuł do tekstu. Prawidłową odpowiedź **D**. (*Una visita inaspettata*) wskazało 89% zdających. Zrozumieli oni, że bohaterka, Francesca, właśnie zamierzała zasiąść do śniadania, kiedy na progu jej mieszkania niespodziewanie pojawił się stary przyjaciel Vasco i swoim energicznym sposobem bycia zaburzył jej spokojny poranek.

Wysokie były także wyniki w zadaniu 7., sprawdzającym umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 85%). Zdającym nie sprawiło problemów uzupełnienie brakującymi zdaniami luk w tekście opisującym, z jakiego powodu bohater rozpoczął swoją przygodę z boksem.

W części arkusza sprawdzającej znajomość środków językowych (zadania 8.–11.) maturzyści osiągnęli średni wynik 63% punktów. Należy zaznaczyć, że zadania 8. i 9. były zadaniami zamkniętymi, natomiast zadania 10. i 11. były zadaniami otwartymi.

Tegoroczni maturzyści dobrze radzili sobie z zadaniami zamkniętymi sprawdzającymi znajomość leksyki. Wykazali się oni znajomością takich wyrażzeń, jak: *abbassare il volume* (zadanie 8.1. – 89% poprawnych odpowiedzi), *Posso offrirti qualcosa da bere? czy ci vogliono pochi ingredienti* (zadanie 8.2. i 8.3. – 88% poprawnych odpowiedzi).

Również w zadaniu 9. zdający osiągnęli wysokie wyniki (średni wynik – 79% poprawnych odpowiedzi). Zadanie wymagało wybrania spośród podanych opcji poprawnego tłumaczenia fragmentów zdań na język włoski. Najmniej problemów sprawiło zadanie 9.3., w którym 93% maturzystów wybrało prawidłową odpowiedź **C**. (*Con questo freddo*). Najtrudniejsze okazało się zadanie 9.4., w którym tylko połowa zdających zaznaczyła poprawną odpowiedź **A**. (*Ci*

penso io – ja się tym zajmę, ja to załatwię). Duża część maturzystów błędnie wskazała odpowiedź C. (*Lo occupo io*), prawdopodobnie ze względu na znaczenie czasownika *occupare qc – zajmować coś*. Nie zwrócili oni uwagi na fakt, że jest to czasownik przechodni, a poprzedzający go zaimek *Io* nie zastępuje w logiczny sposób żadnego elementu z pytania *Chi prenota i biglietti per il concerto?*

Zadania otwarte sprawdzające znajomość środków językowych stanowiły największe wyzwanie dla tegorocznych maturzystów. Średni wynik w obu tych zadaniach wyniósł 38% poprawnych odpowiedzi.

Łatwiejsze okazało się zadanie 10., w którym należało uzupełnić luki wyrazami podanymi w nawiasie. Zadanie było oparte na krótkim tekście o wynalazku związanym z publikowaniem książek. Ponad połowa tegorocznych maturzystów poradziła sobie z utworzeniem rzeczownika *librerie* od podanego rzeczownika *libro* w zadaniu 10.3. (56% poprawnych odpowiedzi) oraz z utworzeniem przysłówka *lentamente* od podanego przymiotnika *lento* (53% poprawnych odpowiedzi). Większe problemy sprawiło utworzenie rzeczownika *invenzione* od podanego czasownika *inventare* w zadaniu 10.1. Zostało ono poprawnie rozwiązane przez zaledwie co czwartego zdającego (26% poprawnych odpowiedzi). Wśród niepoprawnych odpowiedzi pojawiały się formy nieistniejące w języku włoskim, jak na przykład *inventà, invenza* czy *inventatore*. Niektórzy maturzyści nie zwrócili uwagi na wyrazy poprzedzające lukę (...*la storia della nuova 10.1. _____*), i do poprawnie utworzonej formy rzeczownika błędnie dodawali rodzajnik określony (*l'invenzione*).

Dużym wyzwaniem dla tegorocznych maturzystów okazało się zadanie 11. Średni wynik za jego rozwiązanie wyniósł 32%.

- 11.1. Al negozio di abbigliamento ho comprato due (*maglione / rosa*) maglioni rosa.
- 11.2. Ho dedicato a questo compito tre (*quarto / ora*) quarti d'ora perché non era tanto facile.
- 11.3. Più di una volta Matteo mi (*promettere / darmi / mano*) aveva promesso di darmi una mano, ma non l'ha fatto.

Najlepiej maturzyści poradzili sobie z zadaniem 11.1., w którym 38% zdających wykazało się umiejętnością uzgadniania rzeczownika z przymiotnikiem pod względem liczby i rodzaju. Dwa pozostałe przykłady sprawiły maturzystom większą trudność. Zadanie 11.2. prawidłowo uzupełniło wyrażeniem *quarti d'ora* tylko 32% abiturientów. Większość zdających nie opanowała w dostatecznym stopniu słownictwa z zakresu określania czasu, część błędnych odpowiedzi wynikała z nieodróżnienia podanego w nawiasie wyrazu *quarto* od liczebnika *quattro*.

Rozwiązanie zdania 11.3. sprawiło zdającym najwięcej problemów. Zaledwie jedna czwarta maturzystów poprawnie uzupełniła lukę wyrażeniem *aveva promesso di darmi una mano*. Utworzyli oni prawidłową formę czasu przeszłego dokonanego czasownika *promettere*, stosując nieregularną formę *participio passato (promesso)* i jednocześnie wykazali się

znajomością wyrażenia *dare una mano a qu*. Do najczęstszych błędów, które w tym przykładzie popełniali zdający, należało użycie nieprawidłowego przyimka po czasowniku *promettere* (pojawiały się takie konstrukcje, jak np. *promettere da fare qc*, *promettere a fare qc*), zastosowanie końcówki *-a* w imiesłowie *promesso* bądź rozdzielenie konstrukcji *darmi* i utworzenie niepoprawnej formy *aveva promesso di mi dare una mano*.

W obszarze tworzenia wypowiedzi pisemnej tegoroczni maturzyści osiągnęli średni wynik 69% punktów.

W kryterium zgodności z poleceniem zdający uzyskali średnio 66% punktów. W e-mailu do kolegi z Włoch w komunikatywny sposób wyjaśniali, w jaki sposób dowiedzieli się o Młodzieżowym Festiwalu Teatralnym. Ten podpunkt polecenia był realizowany przez zdających w sposób dość schematyczny, w większości prac wspominali oni o nauczycielu bądź koleżance, którzy w czasie lekcji albo podczas spotkania przekazali piszącemu informację o festiwalu. W dalszej części pracy zdający przedstawiali program festiwalu. Wymieniali różne rodzaje przedstawień, które można było obejrzeć w poszczególne dni, oraz wspominali o atrakcjach towarzyszących spektaklom, takich jak na przykład warsztaty aktorskie czy poczęstunek. Maturzyści dobrze poradzili sobie z przekazaniem informacji o zwycięskiej grupie teatralnej oraz z wyjaśnieniem, co najbardziej podobało się im w występie tej grupy. Ten podpunkt polecenia był realizowany przez zdających z dość dużą oryginalnością. Wśród najpopularniejszych zalet występu zwycięskiego zespołu wymieniali muzykę, dekoracje, własnoręcznie uszyte kostiumy (*vestiti creati da soli*), a nawet różnokolorowe oświetlenie (*le luci molto colorate*). Więcej problemów sprawiło zdającym wyrażenie obaw związanych z przyszłością tego festiwalu. Niektórzy zdający, zamiast podzielić się obawami, wyrażali swoją nadzieję na sukces festiwalu w kolejnych latach, bądź zachęcali koleżankę do wspólnego uczestnictwa w kolejnej edycji festiwalu.

Zdecydowana większość tegorocznych maturzystów pisała spójne i logiczne teksty. W tym kryterium zdający uzyskali średnio 84% punktów.

Niższe wyniki zdający osiągnęli za jakość języka. Średni wynik za zakres środków językowych wyniósł 64%. W licznych pracach maturzyści stosowali środki językowe o wysokim stopniu pospolitości. Ograniczony zasób słownictwa uniemożliwiał niektórym zdającym zrealizowanie poszczególnych podpunktów polecenia. Nieznajomość wyrazów kluczowych dla przekazania informacji, takich jak *il gruppo*, *l'attore*, *l'attrice*, *recitare*, wpływała na komunikatywność wypowiedzi części zdających.

W kryterium poprawności językowej tegoroczni maturzyści uzyskali średnio 67% punktów. Wśród najczęściej powtarzających się błędów należy wspomnieć o problemach związanych z odpowiednim wyborem czasownika posiłkowego przy tworzeniu czasu *passato prossimo* (np. nieprawidłowe konstrukcje *abbiamo andato*, *ha durato*, *mi ha piaciuto* itp.). Wielu zdających miało trudności z użyciem poprawnej formy rzeczownika. Brak umiejętności zastosowania rzeczownika we właściwym rodzaju i liczbie skutkowało tym, że w pracach pojawiały się takie błędne formy, jak np. *il programma*, *il radio*, *la gruppaa*, *i mani*, *i personi* itp.

Poziom rozszerzony

Absolwenci szkół ponadpodstawowych, którzy przystąpili do egzaminu maturalnego z języka włoskiego na poziomie rozszerzonym, uzyskali za rozwiązanie zadań w arkuszu egzaminacyjnym średni wynik 62% punktów. Najwyższy wynik zdający osiągnęli w części arkusza sprawdzającej rozumienie tekstów pisanych (średni wynik – 74%). Większym wyzwaniem dla maturzystów okazało się rozumienie ze słuchu oraz tworzenie wypowiedzi pisemnej (średni wynik – odpowiednio 64% i 60%). Najniższe wyniki osiągnęli w części sprawdzającej znajomość środków językowych (średni wynik – 47%).

W tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym zdający rozwiązywali zarówno zadania zamknięte, jak i otwarte. Zadania otwarte znajdowały się zarówno w obszarze rozumienia ze słuchu, rozumienia tekstów pisanych, jak i w zadaniach sprawdzających znajomość środków językowych (łącznie 16 jednostek). Stanowiły one większe wyzwanie dla maturzystów niż zadania zamknięte (31 jednostek). Zdający uzyskali średnio 43% punktów możliwych do zdobycia za zadania otwarte, podczas gdy za zadania zamknięte uzyskali średnio 73% punktów.

W obszarze rozumienia ze słuchu zdający osiągnęli średni wynik 61% w zadaniach sprawdzających umiejętność znajdowania w wypowiedzi określonych informacji (zadania 1.3.–1.5., zadanie 2. oraz zadanie 3.).

Zadanie 1.4. okazało się dla tegorocznych maturzystów stosunkowo trudne.

1.4. Quale delle informazioni si trova nel testo?

- A. A Craco abita ancora la popolazione locale.
- B. A Craco è vietato l'accesso al vecchio centro storico.
- C. Ogni tanto a Craco suonano le campane delle chiese.
- D. La torre normanna di Craco è stata recentemente ristrutturata.

Fragment transkrypcji:

Uomo: Questo splendido paese fantasma è oggi una delle mete turistiche più visitate della Basilicata. Perché?

Donna: Per la sua suggestività e bellezza. Osservato da lontano, Craco sembra una scultura medievale. È un posto magico. Dentro il paesino sembra di sentire ancora il suono delle campane che lo hanno animato e le voci della gente che lo ha abitato. Il paese è disabitato da tanti anni, ma si può entrare nel cuore della città storica e visitare quello che rimane della vecchia piazza principale intorno alla quale cresceva il borgo e vedere i resti dei palazzi nobiliari. Tra le case in pietra domina la torre normanna, una delle poche costruzioni visitabili all'interno, in quanto sottoposta negli ultimi anni ai lavori di restauro.

Prawidłową odpowiedź **D.** wskazało 53% zdających. Słusznie uznali oni, że jedną z budowli, jakie można zwiedzić w opuszczonym mieście, jest wieża normandzka, niedawno poddana pracom renowacyjnym. Atrakcyjnym dla niektórych zdających okazał się dystraktor B. Prawdopodobnie skupili oni swoją uwagę wyłącznie na wyrażeniu *l'accesso al vecchio*

centro storico, pomijając kontekst, w jakim te słowa występują. Beatrice w udzielanym wywiadzie wskazuje, jakie miejsca i budynki można zwiedzić w historycznej części miasta Craco.

Maturzyści lepiej poradzi sobie ze znajdowaniem informacji w zadaniu 2., w którym należało dopasować zdania do wysłuchanych wypowiedzi osób mówiących o nietypowych domach. Średni wynik w tym zadaniu wyniósł 76%. Najłatwiejsze dla zdających było zadanie 2.2. 79% maturzystów zrozumiało, że oferta sprzedaży 7-metrowego domu w Niemczech przyciągnęła wielu potencjalnych nabywców (odpowiedź **A.**) Trochę trudniejsze okazało się zadanie 2.1., w którym poprawną odpowiedź **F.** wskazało 73% zdających. Według narratora oferta kupna domów za 1 euro w rzeczywistości pociąga za sobą początkowo niewidoczne koszty. Część zdających zaznaczyła niepoprawną odpowiedź D. (*è stato possibile arredare completamente la casa senza spendere soldi*). Prawdopodobnie skoncentrowali się oni wyłącznie na wyrażeniu *senza spendere soldi*. i nie zwrócili uwagi, że w dystraktorze znajduje się odniesienie do umeblowania mieszkania, a nie do kupna domu.

W obszarze rozumienia ze słuchu sprawdzane były również inne umiejętności. Maturzyści nie mieli problemów z odróżnieniem faktów od opinii w tekście o towarzyskim meczu piłki nożnej między studentami z Włoch i Stanów Zjednoczonych (76% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 1.1.). W zadaniu 1.2., które sprawdzało umiejętność wyciągania wniosków wynikających z informacji zawartych w wypowiedzi, zdający dobrze poradzi sobie z określeniem zwycięzcy meczu. Prawidłową odpowiedź **B.** (*Dopo aver ascoltato la relazione del ragazzo possiamo supporre che i ragazzi italiani abbiano perso la partita.*) wybrało 76% zdających. Również określenie intencji nadawcy wypowiedzi w tekście 2., dotyczącym opuszczonego miasta Craco we włoskim regionie Basilicata, nie sprawiło zdającym większych trudności. Odpowiedź **D.** w zadaniu 1.6. (*La persona intervistata sottolinea il fascino di Craco.*) poprawnie zaznaczyło 81% maturzystów.

Zadanie 3. polegało na uzupełnieniu luk w zdaniach na podstawie informacji zwartych w nagraniu. Było to jedno z trudniejszych zadań w tegorocznym arkuszu egzaminacyjnym, średni wynik uzyskany przez zdających to 38% punktów możliwych do zdobycia. Warto podkreślić, że za zadania zamknięte w obszarze rozumienia tekstów słuchanych zdający otrzymali średnio 74% punktów, co pokazuje, że konieczność samodzielnego sformułowania odpowiedzi była dla licealistów dużym wyzwaniem.

Zadanie otwarte sprawdzające rozumienie ze słuchu było oparte na tekście dotyczącym Ancela Keysa, propagatora diety śródziemnomorskiej, i polegało na uzupełnieniu luk w zdaniach na podstawie informacji zawartych w nagraniu.

Zadanie 3. (0–4)

Usłyszysz dwukrotnie wypowiedź dotyczącą Ancela Keysa, propagatora diety śródziemnomorskiej. Na podstawie informacji zawartych w nagraniu uzupełnij luki w zdaniach 3.1.–3.4., tak aby jak najbardziej precyzyjnie oddać sens wysłuchanego tekstu. Luki należy uzupełnić w języku włoskim.

- 3.1. Anceł Keys è partito per il suo primo viaggio all'estero perché cercava
avventure.
- 3.2. Lo scienziato ha stabilito che nel Sud d'Italia i rari casi di malattie di cuore riguardavano solo i ricchi.
- 3.3. Il famoso libro di Anceł Keys intitolato "Mangiar bene e stare bene" è stato
tradotto in italiano solo qualche anno fa.
- 3.4. Ad Anceł Keys è piaciuto soprattutto il fatto che di carattere gli italiani siano cordiali.

Fragment transkrypcji:

[...] lo statunitense Anceł Keys. È nato nel 1904 a Colorado Springs. Da ragazzo ha abbandonato la scuola superiore per dedicarsi a insolite occupazioni: ha lavorato come trasportatore di materiali esplosivi in una miniera d'oro e ha tagliato alberi nei boschi. Su una nave diretta in Cina si è allontanato per la prima volta dall'America in cerca di avventure. Dopo alcuni anni passati in diverse città cinesi, è tornato in patria e si è laureato diventando biologo e dietologo. Infine, durante la Seconda Guerra Mondiale, è stato inviato in Italia insieme ai soldati americani per condurre degli studi sull'alimentazione.

Nel corso del suo soggiorno italiano Keys ha scoperto che nel Sud del Paese la gente si ammalava di cuore molto di rado. Gli sono bastati pochi mesi per stabilire che esclusivamente i ricchi soffrivano di attacchi cardiaci, invece le persone povere, sia uomini che donne, vivevano a lungo e in ottima salute. Per spiegarlo scientificamente Keys si è trasferito in una piccola località vicino a Salerno. [...]

Keys ha descritto i risultati dei suoi studi nel famoso libro intitolato "Mangiar bene e stare bene". La sua opera ha rivoluzionato il modo di pensare alla dieta in tutto il mondo, a partire dagli Stati Uniti, Paese d'origine dell'autore. Alcuni anni fa, dopo quasi mezzo secolo dalla sua pubblicazione, è arrivata finalmente la traduzione italiana del libro.

Keys è rimasto colpito sia dalle abitudini alimentari degli italiani che dal loro carattere. Anche se ha ammesso più volte che trovava troppo caotico lo stile di vita della gente locale, e che spesso l'allegria italiana significava per lui rumore, allo stesso tempo apprezzava gli italiani per la cordialità che dimostravano nei suoi confronti. [...]

W ramach tej wiązki zadań najłatwiejsza do uzupełnienia okazała się luka 3.1., która wymagała zrozumienia, że bohater tekstu udał się w swoją pierwszą zagraniczną podróż w poszukiwaniu przygód. Poprawną odpowiedź wskazało 45% abiturientów. Najczęstszym błędem popełnianym przez zdających było niedopasowanie odpowiedzi do otoczenia luki. Niektórzy maturzyści wpisywali usłyszane w nagraniu wyrażenie *in cerca di avventure*. Jednak utworzone w ten sposób zdanie: *Anceł Keys è partito per il suo primo viaggio*

all'estero perché in cerca di avventure spowodowało powstanie konstrukcji niejasnej dla odbiorcy. Powyższa odpowiedź nie mogła być zaakceptowana jako poprawne rozwiązanie.

W pozostałych zdaniach maturzyści uzyskali niższy wynik. Zadanie 3.2., w którym należało określić, że na choroby sercowe zapadają tylko bogaci mieszkańcy południowych Włoch, poprawnie rozwiązało 43% zdających. Część zdających udzielało nieprecyzyjnej odpowiedzi (*la popolazione locale*) lub wskazywało na osoby, o których narratorka mówi w innym kontekście (*uomini e donne*). Najtrudniejsze okazały się zadania 3.3. oraz 3.4. (odpowiednio 32% poprawnych odpowiedzi oraz 31% poprawnych odpowiedzi). Aby poprawnie uzupełnić lukę 3.3. trzeba było zrozumieć, że książka autorstwa Ancela Keysa została przetłumaczona na język włoski dopiero niedawno, po prawie pięćdziesięciu latach od ukazania się jej na rynku. Uzupełnienie tej luki wymagało od zdających znajomości formy *participio passato* czasownika *tradurre* (*tradotto*), jak również umiejętności tworzenia strony biernej (*è stato tradotto*). Wymagana była również precyzja udzielanej odpowiedzi, ponieważ istotną informacją był fakt przetłumaczenia książki na język włoski. Najwięcej problemów tegorocznym maturzystom sprawiło zadanie 3.4. Ponad dwie trzecie zdających nie poradziło sobie z uzupełnieniem luki przymiotnikiem *cordiali*. Często poprawna odpowiedź była uzupełniana informacjami niezgodnymi z tekstem. Obok prawidłowej odpowiedzi część absolwentów dopisywała w luce kolejne przymiotniki (*rumorosi, caotici, interessanti*), które nie uzupełniały zdania w sposób zgodny z treścią tekstu. Zdarzały się również prace, w których osoby przystępujące do egzaminu rezygnowały z uzupełnienia luk, pozostawiając puste miejsca.

Część arkusza sprawdzająca rozumienie tekstów pisanych nie sprawiła tegorocznym maturzystom większych problemów. Był to obszar, z którym poradzili sobie najlepiej, uzyskując średni wynik 74% punktów.

Zdający dość dobrze opanowali umiejętność znajdowania w tekście określonych informacji (zadania 4.1., 4.2., 4.4., 4.5. oraz 6.1., 6.3. i 6.5.–6.8. – średni wynik 73%). Zadanie 4. okazało się jednym z najłatwiejszych w całym arkuszu egzaminacyjnym (średni wynik – 84%). Tekst, na którym było oparte zadanie, został podzielony na cztery części i dotyczył towarzyskiej gry w bule (*il gioco delle bocce*). Zdecydowana większość zdających dopasowała do podanych zdań właściwe części tekstu.

Maturzyści nie mieli też trudności ze zrozumieniem fragmentu tekstu literackiego, którego narrator, wykładowca uniwersytecki, w wolnym czasie uprawia jogging (79% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 6.1. oraz 78% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 6.3.).

Zdający dobrze poradzili sobie również z zadaniem 6.7., które okazało się najłatwiejsze spośród zadań otwartych sprawdzających rozumienie tekstów pisanych (64% poprawnych odpowiedzi). Aby poprawnie uzupełnić lukę w tekście o dziewczynie, która zdecydowała się zrezygnować z używania smartfona przez rok, należało znaleźć informację o tym, że bohaterka, jadąc samochodem bez nawigacji, zgubiła się i musiała spędzić noc w aucie. Większym wyzwaniem dla zdających okazały się zadania 6.5. oraz 6.8. W obu przykładach średni wynik wyniósł 57% poprawnych odpowiedzi. Ponad połowa maturzystów prawidłowo uzupełniła lukę w zadaniu 6.5. (*Elena ha deciso di accettare la sfida di un'azienda americana produttrice di acqua vitaminizzata.*). W rozwiązaniu tego zadania akceptowane były także inne odpowiedzi, które wskazywały na podjęcie wyzwania, a więc, obok oczekiwanego *accettare la sfida*, zdanie można było uzupełnić takimi wyrażeniami, jak np. *partecipare a una sfida davvero singolare, accogliere una sfida, provare a vincere il premio*. Należy podkreślić, że oprócz znalezienia informacji zgodnej z treścią tekstu wyzwaniem była

konieczność wpisania takiej odpowiedzi, która łączyła się pod względem logicznym i gramatycznym z fragmentami tekstu otaczającymi lukę. Wielu maturzystów błędnie wpisało w lukę znalezione w tekście wyrażenie *restare per un anno senza lo smartphone*, które nie było spójne z zakończeniem podanego zdania. Umiarkowanie trudne okazało się również zdanie 6.8., w którym należało wskazać, że bohaterka tekstu spogląda z ironią na swoich przyjaciół z powodu ich uzależnienia od telefonów komórkowych (*Dopo qualche mese della sfida Elena guarda con ironia i suoi amici a causa della loro _____ **dipendenza dallo** _____ **smartphone** _____*). Należy podkreślić, że aby zdobyć punkt za rozwiązanie tego zadania, oprócz znalezienia informacji zgodnej z treścią tekstu istotna była też precyzja wpisywanej odpowiedzi. Nie były akceptowane wyrażenia, które w zbyt ogólny sposób wskazywały na uzależnienie (np. *dipendenza*).

W tej części arkusza sprawdzane były również inne wymagania. W zadaniu 4.3. zdający mieli wykazać się umiejętnością rozpoznawania informacji wyrażonych pośrednio oraz znaczeń przenośnych. Uzyskali wysoki średni wynik 91%. Z łatwością dopasowali zdanie *Le bocce trovano difficoltà a diventare uno sport olimpico* do odpowiedniego fragmentu tekstu D. [...] *le bocce sono [...] un gioco che fatica ad aprirsi la strada per entrare a fare parte [delle olimpiadi]*. Łatwe okazało się dla nich także zadanie 6.2., sprawdzające tę samą umiejętność. Wypowiedź, w której narrator, używając wyrażenia *C'è una telefonata che mi sta inseguendo*, stwierdza, że wszędzie dookoła słyszy dźwięk telefonu, zrozumiało 74% maturzystów. Tegoroczni maturzyści dobrze poradzili sobie również z określaniem kontekstu wypowiedzi w zadaniu 6.4. Nie stanowiło dla nich problemu stwierdzenie, że narrator tekstu jest wykładowcą uniwersyteckim. Poprawną odpowiedź **B.** wskazało 81% zdających.

Maturzyści uzyskali stosunkowo wysokie wyniki za zadanie 5., sprawdzające umiejętność rozpoznawania związków pomiędzy poszczególnymi częściami tekstu (średni wynik – 72%). Tekst opowiadał o artyście tworzącym niewidoczne dzieła. Poziom wykonania poszczególnych zadań wyniósł od 67% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 5.1. do 77% poprawnych odpowiedzi w zadaniu 5.4.

Fragment tekstu

UN'OPERA D'ARTE CHE NON ESISTE

Alcuni giorni fa l'artista italiano Salvatore Garau ha messo in vendita la sua opera *Io sono*, che è semplicemente un vuoto, il nulla, l'aria pura. Sì, avete capito bene, si tratta di un'opera d'arte che nessuno può vedere. **5.1. D** Se pensate che con questa somma sia possibile comprare un quadro di Picasso, capite che si tratta comunque di una cosa seria. Il nuovo proprietario della scultura per ora rimane anonimo. Sappiamo solo che ha subito pagato l'intera cifra e che è stato invitato a ritirare personalmente l'opera. [...]

Garau continua a creare sculture invisibili. Naturalmente la notizia sulla vendita dell'opera *Io sono* è stata subito riportata dai giornali di tutto il mondo. **5.4. E** L'artista ha deciso di rispondere a questi dubbi. "Mi sono chiesto", spiega, "perché il mondo sia scandalizzato per la vendita di una delle mie sculture invisibili. Ho letto molte accuse anche sui social per il prezzo. Quindicimila euro? Sinceramente ritengo che si tratti di una cifra ridicola se paragonata ad alcune sculture vendute per milioni di dollari. [...]"

- A. Allora dovete sapere che la figura invisibile si trova precisamente nel mezzo.
- B. Ma vi posso assicurare: si possono anche vedere, sebbene fisicamente non esistano.
- C. Anzi, vari pittori e scultori di altri Paesi hanno confermato l'opinione del collega italiano.
- D. Nonostante questo fatto qualcuno l'ha anche comprata pagando oltre quindicimila euro.
- E. I loro lettori si sono domandati come si possa spendere tanto per una scultura che non c'è.
- F. Insieme a quel certificato il cliente ha ottenuto un foglio di carta con delle istruzioni molto precise.

Zadanie wymagało dostrzeżenia związków logicznych i gramatycznych między wstawianym zdaniem a zdaniami przed luką i po niej. Najłatwiejsze dla zdających było zadanie 5.4. Prawidłową odpowiedź **E.** wskazało 77% maturzystów. W tym fragmencie tekstu autor informuje o artykułach w prasie dotyczących sprzedaży nieistniejącego dzieła sztuki i opisuje reakcje oburzonych czytelników, zdziwionych tym, że można zapłacić ogromną sumę za coś, czego w rzeczywistości nie ma.

Więcej problemów przysporzyło maturzystom uzupełnienie luki 5.1. Wyraźny związek pomiędzy zdaniem **D.** a zdaniami otaczającymi lukę zauważyło 67% zdających. W zdaniu poprzedzającym lukę autor wyjaśnia, że wystawiono na sprzedaż dzieło sztuki, którego nie da się zobaczyć. Aby uzyskać logiczny ciąg zdań, przed wskazaniem brakującego fragmentu należało zwrócić uwagę także na treść zdania po luce, w którym autor odnosi się do kwoty, za jaką można kupić obraz Picassa. Te dwie informacje spina w logiczny sposób informacja o sumie, jaką nabywca przeznaczył na kupno niewidzialnego obrazu. Niektórzy zdający zdecydowali się uzupełnić tę lukę zdaniem **B.**, które jednak nie pasuje pod względem logicznym do zdania, które występuje po luce. Jednocześnie nie zwrócili oni uwagi na fakt, że zdanie **B.** nie łączy się z poprzedzającym pod względem gramatycznym: forma użytych w nim czasowników (*si possono, non esistano*) wskazuje na podmiot w liczbie mnogiej, tymczasem w zdaniu wcześniejszym występuje podmiot w liczbie pojedynczej.

Część arkusza sprawdzająca znajomość środków językowych okazała się dla zdających trudna (średni wynik – 47%). Analiza rozwiązań zadań pokazuje, że wielu tegorocznych maturzystów nie opanowało w wystarczającym stopniu struktur gramatyczno-leksykalnych z zakresu poziomu rozszerzonego, wskazanych w wymaganiach egzaminacyjnych na rok szkolny 2023/2024.

Maturzyści najlepiej poradzili sobie z zadaniem 7., w którym należało wybrać poprawne uzupełnienie luk w krótkim tekście opowiadającym o słynnych włoskich czekoladkach *Baci Perugina* (średni wynik – 60%). Najłatwiejszy dla zdających okazał się wybór właściwej konstrukcji czasownikowej w zadaniu 7.1. *Ma perché il Bacio è stato chiamato proprio così?* (odpowiedź **A.**). Poprawnej odpowiedzi udzieliło 74% maturzystów. Najtrudniejszy natomiast okazał się wybór zaimka w zadaniu 7.3. W tym fragmencie tekstu autor wyjaśnia, że żona właściciela fabryki postanowiła wykorzystać resztki z produkcji czekolady do stworzenia nowego rodzaju pralinek. Poprawnej odpowiedzi **D.** (*Le dispiaceva buttare via questi pezzettini gustosi e li ha utilizzati per fare degli ottimi cioccolatini.*) udzieliło 47% zdających. Zwrócili oni uwagę na końcówkę *participio passato* czasownika *utilizzare qc* i pamiętali, że w przypadku czasowników przechodnich uzgadnia się ona z formą zaimka dopełnienia bliższego. Dla jednej trzeciej maturzystów atrakcyjnym był dystraktor **B.** (zaimek dopełnienia dalszego *gli*). Prawdopodobnie nie pamiętali oni, że zaimki dopełnienia dalszego

nie wymagają zmiany końcówki *participio* czasownika, od którego zależą. Jednocześnie wstawienie zaimka *gli* nie miało w tym zdaniu logicznego uzasadnienia.

Trudniejsze od zadania 7. okazały się zadania otwarte. Średni wynik za zadanie 8. wyniósł 40% punktów możliwych do uzyskania, a za zadanie 9. – 33% punktów.

Zadanie 8. opierało się na krótkim tekście o przygodzie, która spotkała sprzedawcę owoców na targu w miejscowości Asti. Zdający mieli uzupełnić luki w tekście dowolnym wyrazem tak, aby powstał spójny i logiczny tekst. W najłatwiejszym dla tegorocznych maturzystów zadaniu 8.2. należało wykazać się znajomością zaimka nieokreślonego *niente/nulla* (*non è servito a niente: un soffio più violento ha sollevato l'ombrellone proprio mentre il fruttivendolo lo teneva con la mano.*). Ponad połowa zdających nie poradziła sobie z prawidłowym uzupełnieniem tej luki. Częstym błędem było wpisywanie w lukę czasownika (np. *riuscire, bastare, funzionare*), co powodowało powstanie niepoprawnego pod względem gramatycznym zdania. Najtrudniejsze okazało się zadanie 8.4., w którym należało wykazać się umiejętnością tworzenia zdań wykluczających z użyciem konstrukcji *senza* + bezokolicznik (*L'ombrellone è precipitato invece poco distante, fortunatamente senza ferire nessuno.*). Prawidłowo uzupełniła to zdanie niewiele ponad jedna trzecia zdających.

Największe wyzwanie dla maturzystów stanowiło zadanie 9., w którym należało przetłumaczyć na język włoski podane w nawiasach fragmenty zdań, tak aby otrzymać logiczne i gramatycznie poprawne zdania (średni wynik – 33%). Poziom wykonania poszczególnych zadań wahał się od 19% do 60% poprawnych odpowiedzi. Zdający poradzili sobie najlepiej z zadaniem 9.4. Większość maturzystów prawidłowo przetłumaczyła wyrażenie *prima di mezzanotte*, pamiętając jednocześnie o użyciu przyimka *di*. Zwrócili oni również uwagę na poprawny pod względem ortograficznym zapis całego wyrażenia.

Najtrudniejsze okazało się zadanie 9.3.

9.3. Secondo le previsioni del tempo (w niedzielę będzie padał śnieg) domenica nevicherà.

W powyższym zdaniu należało określić dzień tygodnia oraz zastosować formę *futuro semplice* czasownika *nevicare*. Poziom wykonania tego zadania wyniósł zaledwie 19%. Duża część zdających w pierwszym członie tłumaczenia stosowała kalkę językową, tworząc nieprawidłowe wyrażenia *a/in domenica*. Niewielu tegorocznych maturzystów opanowało umiejętność tworzenia czasu przyszłego prostego. W pracach pojawiały się takie błędne konstrukcje, *jak sarà nevicare, sarà nevicando* czy *sarà piovere neve*. Część zdających, która nie poradziła sobie z przetłumaczeniem tego wyrażenia, prawdopodobnie zapomniała o specyfice czasowników kończących się na *-care*, polegającej na konieczności dodania litery *h* przed końcówkami w czasie *futuro semplice* (nieprawidłowa forma *nevicerà*).

W części arkusza sprawdzającej umiejętność tworzenia wypowiedzi pisemnej zdający uzyskali średni wynik 60%. Maturzyści mieli do wyboru napisanie rozprawki przedstawiającej zalety i wady kupowania ubrań przez internet lub napisanie artykułu na stronę internetową szkoły na temat konkursu fotograficznego. W artykule należało opisać zwycięską fotografię oraz zrelacjonować uroczystość wręczenia nagród, w której zdający i jego klasa wzięli udział.

Najwyższy średni wynik maturzyści osiągnęli w kryterium spójności i logiki – 73%. Trochę niższy był wynik w kryterium zgodności z poleceniem – 63%. Zaproponowany na

tegorocznym egzaminie temat rozprawki był bliski doświadczeniom zdających, większość maturzystów nie miała trudności z doбором właściwych argumentów. Wśród zalet kupowania ubrań przez internet zdający wymieniali wygodę dokonywania zakupów (brak konieczności wychodzenia z domu), możliwość szybkiego porównania oferty wielu sklepów, różnorodność asortymentu, niższe ceny. Wadami tego rodzaju zakupów były dla maturzystów brak możliwości przymierzenia wybranego towaru oraz problemy ze zwrotem niepasujących ubrań. W realizacji tego tematu istotna była kwestia odniesienia się do kupowania odzieży. Jeśli w całej pracy zdający rozpatrywał plusy i minusy kupowania przez internet innych produktów lub nie odnosił się do ubrań, to taka realizacja elementów tematu była kwalifikowana na poziom niższy.

Mniejszą popularnością cieszył się artykuł. Zdający, którzy wybrali tę formę wypowiedzi, w swoich pracach opisywali fotografię, którą wysłali na konkurs promujący włoską kulturę, a następnie relacjonowali uroczystość wręczenia nagród. Realizacja elementów tematu sprawiła zdającym sporo trudności. Często, zamiast opisać postaci, przedmioty, budynki itp. znajdujące się na zdjęciu, maturzyści wyjaśniali powody, dla których zdecydowali się zrobić tę właśnie fotografię, lub pisali o swojej fascynacji Włochami. Takie fragmenty w pracach zdających nie były uznawane za realizację pierwszego elementu tematu. Zrelacjonowanie uroczystości wręczenia nagród również nie należało do najłatwiejszych zadań. Duża grupa spośród zdających, którzy zdecydowali się na napisanie artykułu, pobieżnie odnosiła się do wydarzeń, które miały miejsce podczas uroczystości wręczenia nagród. Wypowiedzi często były zdawkowe, relacja zawierała się w jednym krótkim zdaniu. Powyższe usterki w pracach maturalnych skutkowały utratą punktów w kryterium zgodności z poleceniem.

W kryterium poprawności językowej zdający uzyskali średni wynik 56% punktów, a w kryterium zakresu środków językowych – 51% punktów. Wielu tegorocznych maturzystów stosowało w swoich wypowiedziach słownictwo i struktury gramatyczne o wysokim stopniu pospolitości, co sprawiło, że prace piszących były pozbawione precyzji oraz naturalności. Zdarzały się też prace, w których błędy gramatyczne w poszczególnych zdaniach wręcz nie pozwalały zrozumieć informacji, które chciał przekazać zdający.

Zagadnienie „pod lupą” – zakres środków językowych w wypowiedzi pisemnej na poziomie podstawowym

Zakres środków językowych to jedno z kryteriów oceniania wypowiedzi pisemnej. Kryterium to jest także określane jako „bogactwo językowe”, ponieważ w tym przypadku ocenie podlega przede wszystkim zasób słownictwa oraz struktur gramatycznych, którymi posługuje się zdający w celu realizacji tematu podanego w poleceniu. Kryterium to od roku 2023 jest oceniane w skali od 0 do 3 punktów, co pozwala na bardziej precyzyjną ocenę kompetencji maturzystów w tym aspekcie niż wcześniej stosowana skala od 0 do 2 punktów.

Polecenie do zadania 12. brzmiało następująco:

Zadanie 12. (0–12)

Podczas Młodzieżowego Festiwalu Teatralnego obejrzałeś(-aś) kilka przedstawień.

W e-mailu do koleżanki z Włoch:

- **wyjaśnij, w jaki sposób dowiedziałeś(-aś) się o tym festiwalu**
- **przedstaw program tego festiwalu**
- **napisz, która grupa teatralna zwyciężyła na festiwalu i co najbardziej podobało Ci się w jej występie**
- **podziel się obawami dotyczącymi przyszłości tego festiwalu.**

Przyjrzyjmy się tabeli z *Informatora*, która określa jakie wymagania należy spełnić, aby uzyskać określoną liczbę punktów za zakres struktur leksykalno-gramatycznych.

3 pkt	szeroki zakres środków językowych; liczne precyzyjne sformułowania
2 pkt	zadowalający zakres środków językowych; oprócz środków językowych o wysokim stopniu pospolitości w wypowiedzi występuje kilka precyzyjnych sformułowań
1 pkt	ograniczony zakres środków językowych; głównie środki językowe o wysokim stopniu pospolitości
0 pkt	bardzo ograniczony zakres środków językowych; wyłącznie najprostsze środki językowe ALBO zakres środków językowych uniemożliwiający zdającemu zrealizowanie polecenia

Należy też zwrócić uwagę na następujące zapisy ściśle związane z tą tabelą:

- W ocenie zakresu środków językowych bierze się pod uwagę zróżnicowanie środków leksykalnych oraz struktur gramatycznych użytych w wypowiedzi.
- Praca może otrzymać liczbę punktów wskazaną w tabeli, jeśli spełnia wszystkie wymagania określone dla danej kategorii punktowej. Jeśli spełnia je tylko częściowo, jest kwalifikowana na poziom niższy, np. praca, która charakteryzuje się szerokim zakresem leksyki, ale zadowalającym zakresem struktur gramatycznych, otrzymuje 2 punkty.

Warto również pamiętać, że ocena zakresu środków językowych była dokonywana w odniesieniu do określonego w podstawie programowej poziomu egzaminu (w przypadku egzaminu na poziomie podstawowym jest to poziom nawiązujący do B1 w skali opisanej

w Europejskim Systemie Opisu Kształcenia Językowego) oraz zakresu struktur gramatycznych podanych w aneksie do Informatora o egzaminie maturalnym z języka włoskiego obowiązującym w latach szkolnych 2022/2023 oraz 2023/2024.

Przyjrzyjmy się poniższej pracy.

Przykład 1.

Ciao Daniela,
come va? Sai, di recente ho visto alcuni spettacoli al Festival del Teatro dei Giovani.

Mi è piaciuto tantissimo. Ho scoperto di questo festival sui social. Il programma è molto semplice, iniziano i più giovani e finiscono i più grandi. Il festival lo ha vinto un gruppo di ragazzi di Pescara, avevano circa quindici anni. Hanno recitato „Romeo e Giulietta”, è stata una cosa incredibile.

La cosa che mi è piaciuta di più è stato il bacio, può sembrare strano, però lo trovavo molto interessante, perché anche essendo giovani non si sono vergognati, hanno lasciato le paure alle spalle e si sono fatti davanti. bello com'era però credo che il prossimo anno non ci sarà più, purtroppo è costoso e se non riescono a trovare uno sponsor il festival è perduto.

È questo è tutto, spero di rivederti presto Daniela.
XYZ

Powyższa wypowiedź pisemna otrzymała maksymalną liczbę punktów w kryterium zakresu środków językowych. W pracy zaznaczone zostały fragmenty, które pozwalają na stwierdzenie, że zdający posługuje się szerokim zakresem środków językowych (na żółto – środki leksykalne, a na pomarańczowo – środki gramatyczne). Zdający swobodnie używa czasu przeszłego niezbędnego do realizacji części podpunktów polecenia, stosuje bardziej zaawansowane konstrukcje gramatyczne (np. zgodność czasów, miejsce przysłowka względem czasownika) i poprawnie konstruuje zdania złożone. W pracy występuje też wiele precyzyjnych sformułowań (np. *il festival lo ha vinto un gruppo di ragazzi di Pescara, la cosa che mi è piaciuta di più, essendo giovani non si sono vergognati*), które wskazują na to, że

zdający swobodnie posługuje się językiem włoskim co najmniej na poziomie B1. Cała praca charakteryzuje się naturalnością i precyzją używanego języka odpowiednią dla poziomu podstawowego.

Jednak nie zawsze ocena pracy jest tak prosta i jednoznaczna. Zdarzają się prace, w których wyraźnie widać, że zdający posługuje się dość dobrze językiem włoskim i stosunkowo łatwo realizuje polecenie, ale jeden z aspektów podlegających ocenie w kryterium zakresu środków językowych (tj. leksyka lub gramatyka) jest mocniejszą stroną osoby piszącej, a drugi z nich nie został jeszcze opanowany w tym samym stopniu. Ilustruje to kolejna praca.

Przykład 2.

Ciao Daniela,
come va? Sai, di recente ho visto alcuni spettacoli al Festival del
Teatro dei Giovani.

Di questo festival ho saputo da mia amica e siamo andate insieme. I giovani erano stupendi. Il programma: il direttore ha presentato tutti i attori, ha salutato ai ospiti e il pubblico. Abbiamo visto tre spettacoli da tre gruppi di ragazzi. I migliori hanno ballato e cantato, altri invece hanno fatto bell spettacoli. I giovani da scuola teatrale erano più bravi. Ci fatto vedere una bella commedia, con i vestiti creati da soli. Alla fine hanno cantato per tre voci che mi piaciuto molto. Sono preoccupata del futuro di questo festival, perché giovani non vogliono studiare a scuola del teatro. Spero che anche tu possa andare al festival di questo genere in futuro.

Abbracci forti. X.X2

Zakres środków językowych został oceniony w tej pracy na 2 punkty. Użyte słownictwo jest wyraźnie bardziej zróżnicowane niż stosowane struktury gramatyczne. W pracy występuje leksyka, która spełnia wymagania dla poziomu B1 oraz wiele precyzyjnych wyrażen (np. *stupendi, il programma, ha presentato, ha salutato, ospiti, scuola teatrale, i vestiti creati da soli, tre voci, sono preoccupata, il festival di questo genere*), co byłoby wystarczające, aby przyznać zdającemu nawet 3 punkty. Jednak struktury gramatyczne są w dużej mierze

ograniczone do *passato prossimo* oraz czasu teraźniejszego, występuje tylko jedna bardziej zaawansowana struktura składniowa z użyciem trybu *congiuntivo presente* (*spero che anche tu possa andare*). W związku z tym zakres środków językowych został w tej pracy uznany za „zadowalający” a nie „szeroki”.

Warto też pamiętać, że do zakresu środków językowych zalicza się środki leksykalne oraz struktury gramatyczne użyte w pracy poprawnie lub zawierające drobne błędy. W obydwu wcześniej omówionych przykładach wypowiedzi pisemnych występują pewne błędy językowe. Podlegają one ocenie przede wszystkim w kryterium poprawności językowej, ale mogą też sprawić, że dana struktura leksykalna lub gramatyczna nie zostanie „doceniona” przez egzaminatora w ocenie bogactwa językowego. Aby użycie jakiegoś wyrażenia lub struktury gramatycznej wpłynęło pozytywnie na ocenę zakresu środków językowych, zdający musi zastosować je odpowiednio do sytuacji komunikacyjnej, a kontekst, w którym go/jej użyto, musi być jasny i zrozumiały dla odbiorcy. Na przykład, jeśli zdający popełni drobny błąd ortograficzny stosując czas przeszły *passato prossimo* (np. *mi è piaciuto*), to zostanie ona wzięta pod uwagę jako zastosowanie dość trudnej jak na poziom B1 struktury gramatycznej. Jeśli jednak zdający popełni poważniejszy błąd (np. pominięcie czasownika posiłkowego w wyrażeniach *lo trovato molto interessante*, *ci fatto vedere* lub *mi piaciuto*), to egzaminator będzie mógł uznać, że maturzysta nie wie, jak tworzy się czasy złożone.

Przyjrzyjmy się teraz pracy, w której zakres środków językowych został oceniony na 1 punkt.

Przykład 3.

Ciao Daniela,
come va? Sai, di recente ho visto alcuni spettacoli al Festival del Teatro dei Giovani.

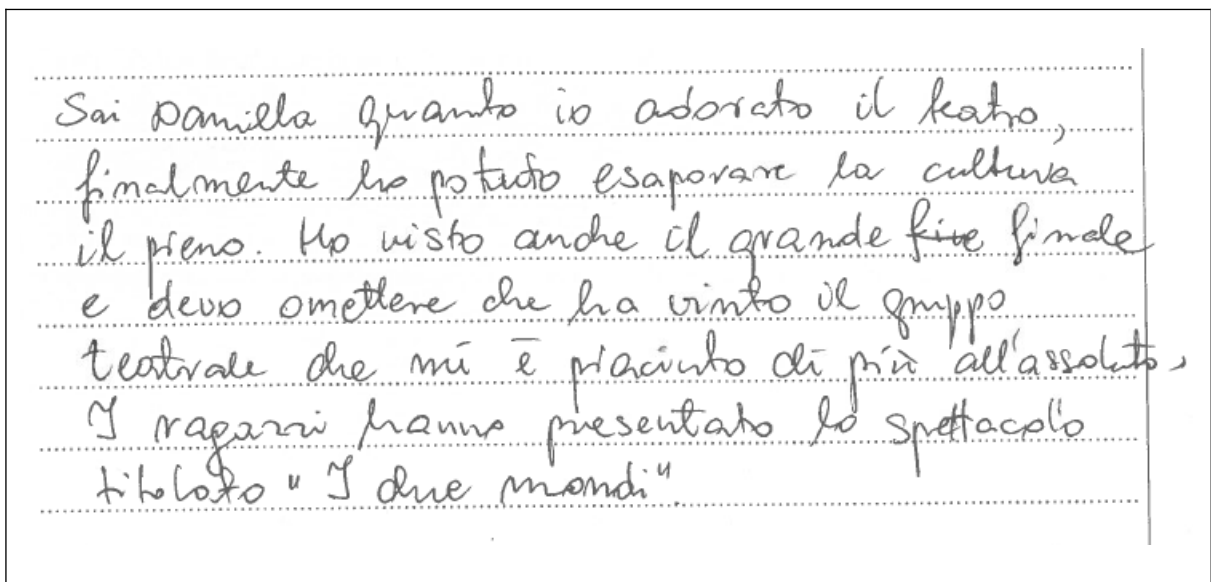
Mia mamma lavora in teatro. Lei è tornata a casa e ha detto di Festival. Io sono andato a teatro. Ho visto alcuni spettacoli. Un gruppo ha lo spettacolo alle 4, un gruppo alle 6. Dopo è pausa. Al festival sono molti dolci e bevi per tutti persone. Dopo pausa abbiamo premi per gruppi. Mio preferito gruppo ha vinto. Nome di gruppo è "Fuoco". Mi molto piace questo spettacolo. Hanno usato molto fuoco. Questo è bello.

Sono non felice perché giovane persone non volere fare i festivali. Penso che questo festival era ultimo.

Praca ta realizuje wszystkie podpunkty polecenia, jednak język zdającego jest dość ograniczony. Zdający używa głównie czasu teraźniejszego i popełnia dużo błędów, czasami wpływających negatywnie na komunikację. Występują tylko pojedyncze przypadki poprawnego użycia czasów przeszłych, a składnia jest bardzo uboga – występują prawie wyłącznie zdania pojedyncze. Ograniczone jest także słownictwo, za pomocą którego zdający realizuje polecenie. Użyte są wyłącznie środki leksykalne o wysokim stopniu pospolitości. Powyższa praca to typowa wypowiedź ucznia o niskich kompetencjach językowych, który posługując się swoim ograniczonym zasobem środków stara się zrealizować polecenie egzaminacyjne.

Zdarzają się jednak też wypowiedzi pisemne, w których maturzyści o niskich umiejętnościach językowych próbują używać zaawansowanego słownictwa lub struktur gramatycznych, aby uzyskać wyższą ocenę za bogactwo językowe. Zwykle nie kończy się to dobrze, ponieważ otoczenie elementu, który został sztucznie użyty, bardzo często pokazuje, że zdający nie ma wystarczającej kontroli nad językiem, którego używa. Co więcej, często skutkuje to dodatkowymi błędami językowymi i/lub negatywną oceną spójności danej części pracy. Przyjrzyjmy się następującej realizacji czwartego podpunktu polecenia.

Przykład 4.

Zdający podjął kilka prób użycia zaawansowanego słownictwa (np. *il pieno*, *omettere*, *all'assoluto*, *titolato*), ale nie są to próby udane. We wszystkich przypadkach wyrazy o niższej frekwencji są zastosowane nieodpowiednio do kontekstu zdania, a całość wypowiedzi, właśnie poprzez użycie leksyki, której zdający nie opanował, staje się niejasna dla odbiorcy.

Niestety wielu zdających, którzy przystępują do egzaminu na poziomie podstawowym, nie opanowała struktur leksykalno-gramatycznych w takim zakresie, aby sformułować wypowiedź pisemną odpowiadającą wymaganiom poziomu B1. Wiele prac maturzystów jest zupełnie lub w znacznej części niekomunikatywnych dla odbiorcy lub zawiera poważne błędy językowe, które uniemożliwiają realizację polecenia. Poniżej pokazano przykład pracy, w której zakres środków językowych nie jest wystarczający, aby przyznać za niego jakikolwiek punkt.

Przykład 5.

Ciao Daniela,

come va? Sai, di recente ho visto alcuni spettacoli al Festival del Teatro dei Giovani.

Mia madre parlato al Festival durante mangiato la cena. Parlato in fantastici idee!

Durante al Festival del Teatro dei Giovani ~~per~~ guardato molto persone - ballato, ascoltato la musica e mangiato molte dolci. Giocato in spettacoli!

«Bellissimo il gatto» rintono al Festival. Sono fantastici vestiti colorate e bellissimo ballare.

Io preoccupa, perché la musica è troppo forte e abbiamo mal di teste.

Ci incontriamo fra due giorni?

Se non andare al cinema, ok?

Andiamo passeggiare il cane e mangiamo il gelati!

Baci,

XYZ

Większość zdań zawiera bardzo poważne błędy językowe, nawet w najprostszych strukturach. Zdający nie opanował zasad tworzenia czasu przeszłego dokonanego *passato prossimo*, koniecznego do przekazanie części informacji. Piszący często posługiwał się formą imiesłowu *participio passato*, co spowodowało zaburzenie komunikacji (nie jest jasne, kto był wykonawcą danej czynności), bądź też używał czasu teraźniejszego dla opisania wydarzeń z przeszłości. Słownictwo ogranicza się do najbardziej podstawowych wyrażen związanych z czynnościami dnia codziennego, a jedyne dwa poprawnie skonstruowane

zdania (*la musica è troppo forte e abbiamo mal di testa* oraz *Ci incontriamo fra due giorni?*) nie nawiązują do tematu wskazanego w poleceniu.

Omawiając kryterium zakresu środków językowych z uczniami warto też zwrócić ich uwagę na związek oceny bogactwa językowego z realizacją polecenia w kryterium treści. Zdarza się, że uczniowie tak bardzo skupiają się na użyciu ciekawych wyrażen i właściwym zastosowaniu struktur gramatycznych, że zapominają o precyzyjnym zrealizowaniu poszczególnych podpunktów polecenia, co jest kluczowe dla uzyskania punktów za wypowiedź pisemną. Jeśli praca będzie nie na temat lub nie będzie realizować polecenia w wystarczającym stopniu, to punkty za zakres środków językowych nie zostaną przyznane wcale lub egzaminator nie będzie mógł przyznać maksymalnej liczby punktów w danym kryterium. Zasady w tym zakresie określa Informator oraz zasady oceniania rozwiązań zadań:

1. Jeżeli za wypowiedź przyznano 0 punktów w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach przyznaje się również 0 punktów.
2. Jeżeli za wypowiedź przyznano 1 punkt w kryterium treści, we wszystkich pozostałych kryteriach można również przyznać maksymalnie po 1 punkcie.

Podsumowanie

Aby uniknąć utraty punktów w kryterium środków językowych zdający powinien:

- zwrócić uwagę na to, aby pokazać w pracy zróżnicowanie i odpowiedni poziom użytych środków językowych zarówno leksykalnych jak i gramatycznych
- używać jak najbardziej naturalnych i typowych dla języka włoskiego konstrukcji gramatycznych oraz zwrotów/wyrażeń/kolokacji
- unikać stosowania środków językowych znacznie powyżej opanowanego przez siebie poziomu języka, ponieważ zwiększa to ryzyko popełnienia poważnych błędów powodujących zakłócenie komunikacji
- przeczytać stworzoną wypowiedź pisemną pod kątem precyzyjnej i pełnej realizacji poszczególnych podpunktów polecenia oraz skorygować ewentualne błędy językowe, które mogą negatywnie wpłynąć na komunikatywność i jasność przekazywanych informacji.

Wnioski

Analiza wyników egzaminu z języka włoskiego pozwala na wyciągnięcie następujących wniosków dotyczących pracy z maturzystami w kolejnych latach:

- ❖ Zadania otwarte stanowią dla maturzystów większe wyzwanie niż zadania zamknięte – dla uczących się języka obcego samodzielne sformułowanie odpowiedzi jest trudniejsze od wybrania jednej z podanych już opcji. Wskazane jest zatem, aby podczas zajęć lekcyjnych użycie języka obcego dominowało nad użyciem języka polskiego. Nauczyciel powinien tak dobrać zadania, by uczniowie stosowali poznawane struktury i wyrażenia w sposób czynny. Warto też zwrócić uwagę uczniów na to, że ich odpowiedzi w zadaniach otwartych muszą być nie tylko zgodne z tekstem, ale też jak najbardziej precyzyjne. Często błędem jest uzupełnienie luki informacją, która wprawdzie nie jest sprzeczna z wysłuchanym tekstem, ale w niewystarczającym stopniu odzwierciedla jego treść.
- ❖ Zdarza się, że zdający zaznaczają rozwiązania na podstawie pojedynczych wyrazów lub fragmentów zdań powtarzających się w tekście oraz w zadaniu, i nie zwracają uwagi na kontekst, w jakim te wyrazy występują. Analiza wyborów odpowiedzi pokazuje, że takie podejście dotyczy zwłaszcza zadań sprawdzających rozumienie ze słuchu. Wskazanie prawidłowej odpowiedzi wymaga od zdających zrozumienia kontekstu, w jakim padają te słowa w danym fragmencie. W procesie nauczania należy uwrażliwiać uczniów na konieczność świadomego wybierania odpowiedzi. Rozwiązanie zadania musi w pełni wynikać z tekstu, a zdający po wybraniu poprawnej odpowiedzi powinien upewnić się, że żaden jej element nie jest sprzeczny z tekstem.
- ❖ Zadania sprawdzające znajomość środków językowych, zarówno na poziomie podstawowym, jak i rozszerzonym, od lat są największym wyzwaniem dla maturzystów. Tymczasem ograniczony zakres leksyki i struktur gramatycznych wpływa często nie tylko na wynik osiągany przez maturzystów w zadaniach sprawdzających tę umiejętność, ale pośrednio może też powodować błędne rozwiązanie zadań w części sprawdzającej rozumienie ze słuchu oraz rozumienie tekstów pisanych. Ponadto używanie ograniczonego zasobu środków językowych i/lub popełnianie błędów wpływających na komunikację oznacza utratę punktów w kryterium bogactwa językowego w wypowiedzi pisemnej, zwłaszcza że zakwalifikowanie do danej kategorii punktowej w tym kryterium wymaga spełnienia odpowiednich standardów zarówno w zakresie leksyki jak i gramatyki.
- ❖ Nieznajomość słownictwa jest często przyczyną udzielenia błędnej odpowiedzi na egzaminie maturalnym. Biorąc pod uwagę ograniczony zasób słownictwa zdających można stwierdzić, że podczas zajęć lekcyjnych wskazane byłoby dodatkowe ćwiczenia wzbogacające zakres leksyki, np. słotwórstwo, stosowanie wyrazów bliskoznacznych i o znaczeniu przeciwnym, grupowanie wielu różnych wyrazów według podanych kategorii, zastępowanie struktur o wysokim stopniu pospolitości wyrażeniami synonimicznymi itp.
- ❖ W przypadku wypowiedzi pisemnych warto zwrócić uwagę uczniów na to, aby działali w sposób planowy. Zdarza się, że maturzyści pomijają w swoich wypowiedziach elementy kluczowe dla pełnej realizacji tematu lub realizują je pobieżnie. Warto uświadamiać im, że napisanie pracy egzaminacyjnej musi być poprzedzone dokładną analizą tematu, przemyśleniem struktury wypowiedzi, doбором odpowiednich argumentów. Zapoznanie uczniów z kryteriami oceniania wypowiedzi pisemnej może sprawić, że uda im się uniknąć błędów, które mogą skutkować utratą punktów.

